

Гомоніла
Україна, довго
гомоніла...
Т. Шевченко

Сини мої, гайдамаки,
Світ широкий, воля, -
Підіть, сини, погуляйте,
Пошукайте долі.

Т.Г.Шевченко

Історична основа

Коліївщина — народне антишляхетське повстання 1768 р. на Правобережній Україні. Народ повстав, тому що життя стало нестерпним під чотирикратним гнітом:

- політичним,
- економічним,
- національним,
- релігійним.

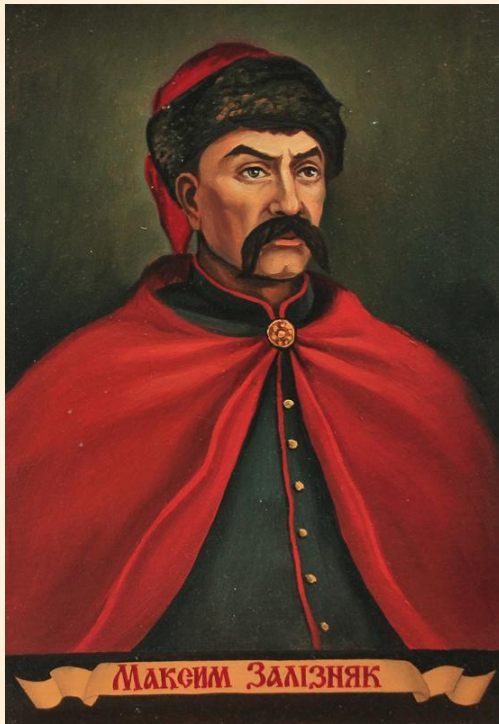

Ватажки повстання

ІВАН ГОНТА

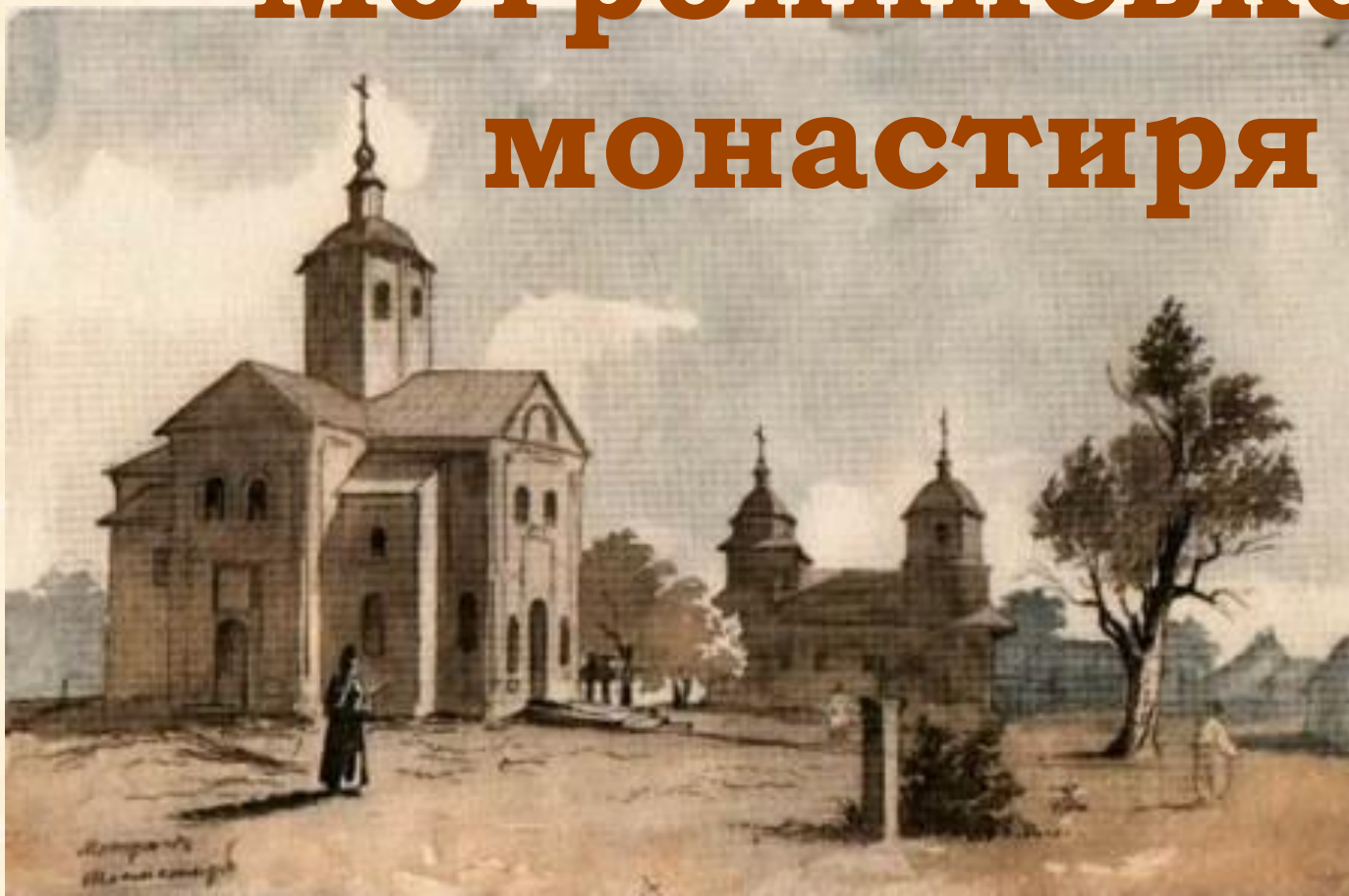
Народився у с. Розсішки. Був двірним козаком, потім сотником двірних козаків.

МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК

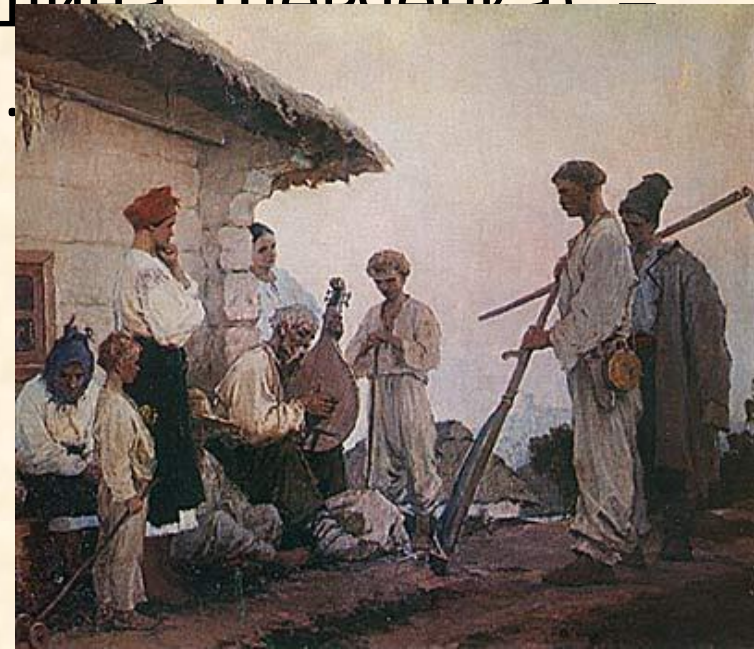
Народився у с. Медведівка. Зібрав у Холодному Яру поблизу Мотронинського монастиря всіх, хто міг тримати в руках зброю. Очолив повстанські загони.

Повстання розпочалося біля Мотронинського монастиря

Джерела твору

- Народні легенди, перекази і пісні.
- Спогади очевидців, розповіді діда Івана.
- Козацькі літописи – “Літопис Самовидця”, “Літопис Г. Грабянки”.
- Історичні праці та художні твори про Коліївщину.
- Звенигородщина (батьківщина Шевченка) – один із центрів Коліївщини.

- **Присвячена В. Григоровичу, українському народу.**
- **Жанр:** поема (революційно-романтична, історико-героїчна, соціальна; перший український історичний роман у віршах).
- **Тема:** боротьба українського народу проти польсько-шляхетського панування в Україні, змалювання широкої картини народного повстання 1768 р. під назвою Коліївщина на чолі з Максимом Залізнякам та Іваном Гонтою.

Композиція і сюжет твору:

Присвята	1. Роздуми автора про вічність життя. 2. Звернення до гайдамаків. 3. Засудження вірнопідданської критики. 4. Відчуття зв'язку поета з народом, його поетичним словом.
Інтродукція	Розповідь про конфедератів.
Галайда	Гірке життя сироти Яреми в наймах.
Конфедерати	Знущання конфедератів над шинкарем.
Титар	1. Побачення Яреми з Оксаною. 2. Конфедерати замордовують титаря.
Свято в Чигирині	1. Повстанці готуються до виступу проти шляхти. 2. Кобзар співає гайдамакам. 3. Освячення ножів.
Треті півні	Ярема йде до гайдамаків у Черкаси.
Червоний бенкет	1. Виступ гайдамаків. 2. Ярема дізнається про загибель титаря і зникнення Оксани.
Гупалівщина	Ярема шукає Оксану.
Бенкет у Лисянці	1. Гайдамаки продовжують розправу з ворогом. 2. Ярема визволяє Оксану.
Лебедин	Одруження Яреми і повернення його до повстанців.
Гонта в Умані	1. Гнів Яреми-месника 2. Взяття Умані гайдамаками. 3. Гонта вбиває своїх дітей. 4. Розправа з уманською шляхтою. 5. Гонта ховає синів.
Епілог	1. Подяка дідові за спогади. 2. Кінець гайдамаччини. 3. У

Сюжетні лінії поеми

Історична

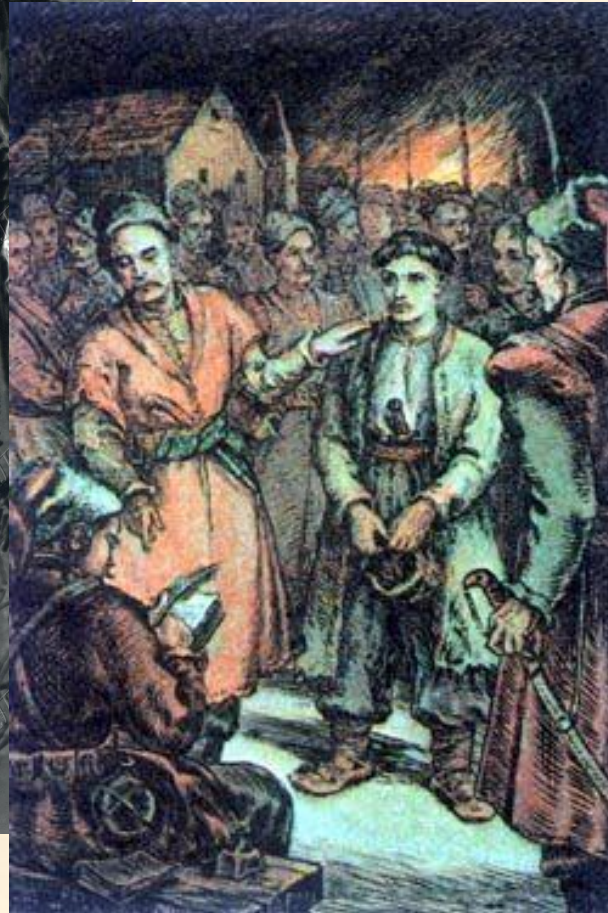
Гайдамащина,
повсталий народ

Особистісна

Ярема й Оксана

Ярема й Оксана

Гайдамаки

Задзвонили
в усі дзвони
по всій Україні
Закричали
Гайдамаки:
„Гине шляхта
гине!“

Т. Шевченко

Подів на дикитця, людей не знаєти,
То як зидів пором, бо сиріа бодати,
[Дикитця, подикитця] то конфедерати,
Джак, що зібралась воля боронити,
Боронити, боронити... Був проклята мить,
І джак, і голена, воля боронити,
Всяк переміла, на світ привела.

Останній вояки в далекій дорозі
Найду або джак, або на Дніпро
Джак голоса, а ти не зупиняй,
А ти не зупиняй, на воєні джак
Ті жарті очі, ті очі джакі,
На ті джакі, червоний мій.

Проступає
По діброві по-над Дніпром
Возвращає яраги,
А за ними воєні джакі
Повиска - жито...
Гайдамаки, гайдамаки!
Залишки гудат

„Кажу джакі, кажу“
Т. джакі, СТРАШНО-СТРАШНО
Джакі казали,
Мі в степу, мі в степу,
Кієв на степу...
Ті, олягати, тоді джак
на суді ніколи,
Бо в Україні розбавою.

Українська Спілка М. П.
Тираж 10000. Друк М.
Друкарня «Лес. Пр.
Друкарня, Друкарня,
Друкарня

Кульмінація твору

- *Т. Шевченко не закликав до жорстокості, а, навпаки, закликав усіх схаменутися, перекреслити давні порахунки і почати життя нове, людське, чесне, справедливе. Цей твір висловлює безмежну любов Т. Шевченка до своєї Батьківщини, до свого народу та його культури.*

